

LIBER Lontoossa

Vuoden 2001 LIBERin vuosikokous pidettiin Lontoossa 3.7. - 7.7. British Libraryn tiloissa. Osanottajia oli enemmän kuin missään muussa LIBERin kokouksessa, johon olen osallistunut eli 226. Suomesta mukana oli viisi osallistujaa. Ymmärrettävästi suurin joukko kirjastoihmisiä tuli isäntämaasta.

Yhteistyöstä

LIBERin Lontoon kokous oli järjestön 30-vuotiskokous (LIBER perustettiin v. 1971). Juhlakokouksen teemana oli Uudet yhteenliittymät, uudet palvelut (New alliances, new services). Ensimmäisen päivän teemana oli Atlantin ylittävä yhteistyö edistämässä tieteellisten kirjastojen päämääriä (Transatlantic cooperation furthering the aims of research libraries).

Kokouksen teemaan johdatteli LIBERin varapuheenjohtaja, Kööpenhaminan kuninkaallisen kirjaston ylikirjastonhoitaja, Erland Kolding Nielsen.

Ensimmäisen esitelmän piti amerikkalainen Janet Mitchell Lees. Hän korosti yhteistyön tärkeyttä alunperin amerikkalaisen OCLCn (=Online computer Library Center) ja eurooppalaisen Pican (alkujaan luettelotietokanta, joka on käytössä ainakin Alankomaissa, Ranskassa ja Saksassa). OCLC harrastaa tutkimusta ja standardointia, sillä on myös laaja koulutusohjelma. Pica puolestaan panostaa ohjelmiston kehittämiseen, ja sillä on kokemusta monikielisestä ympäristöstä.

Eurooppalaisten ja amerikkalaisten välisestä yhteistyöstä puhui myös Stuart Ede, joka on British Libraryn kokoelmien hallintaosaston johtaja. Hän kertoi neuvotteluista, joita on käyty LIBERin, kongressinkirjaston (Washingtonissa), Kanadan kansalliskirjaston ja British Libraryn välillä luetteloinnin harmonisoinnista. IFLA on mukana uudistamassa anglo-amerikkalaisia luettelointisääntöjä digitaalisen luetteloinnin tarpeita varten. Kun luettelointisäännöt on uusittu, yhteistyö englantia puhuvan ja muun maailman välillä on helpompaa.

Amerikkalainen Shirley Baker, sikäläisen tieteellisen kirjastoseuran puheenjohtaja (president, Association of Research Libraries) selosti mihin toimenpiteisiin sikäläiset kollegat olivat ryhtyneet aikakauslehtien jatkuvien hinnannousujen johdosta. Tieteellinen kirjastoseura on perustanut koalition nimeltään Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition eli SPARCin. Koalition tutkimusten mukaan Britanniassa aikakauslehtien hinnat olivat nousseet vuosien 1989 - 1999 välillä 364 %, Pohjois-Amerikassa 207 % ja Australiassa jopa 474 %. Kirjastot olivat vastanneet näihin korotuksiin mm. perumalla tilauksiaan ja tekemällä yhteishankintoja. Tämän ei kuitenkaan katsottu riittävän, vaan nähtiin tarvittavan vaikuttavampaa toimintaa, ja siten sai alkunsa SPARC.

SPARC pyrkii aikakauslehtien hintojen alentamiseen. Keinoina käytetään mm. hintatietojen julkistamista, neuvotteluja kustantajien kanssa, yhteiskustantamista ja toimimista itse kustantajana. Shirley Baker kehotti myös eurooppalaisia tieteellisiä kirjastoja liittymään SPARC-koalitioon.

LIBERin vuosikokouksen viralliset avajaiset tapahtuivat tiistai-iltana (3.7.), jolloin British Libraryn pääjohtaja Lynne Brindley (British Libraryn ensimmäinen naisjohtaja) toivotti osanottajat tervetulleiksi pitämään vuosikokousta. Puheeseen vastasi LIBERin presidentti prof. Elmar Mittler (Göttingen yliopiston kirjaston johtaja).

LIBERin kokouksessa on aina avainpuhe (Keynote speech). Tällä kertaa avainpuheen piti Brian K. Follett (Britannian taiteiden ja humanististen alojen lautakunnan puheenjohtaja). Puhuja painotti sitä, että hallitukset haluavat, että tutkimus ja kehitystoiminta johtaa kaupalliseen sovellukseen ja sitä kautta parantaa kansakunnan vaurautta. Tämä taas vaikuttaa kirjastojen rooliin, koska kirjastot ovat infrastruktuurin tärkeä osa. Kirjallisuuden, etenkin kausijulkaisujen hinnat ovat nousseet huimasti viime vuosina. Kirjastojen ehkä joitakin suuria amerikkalaisia

kirjastoja lukuun ottamatta on vaikea tai peräti mahdotonta hankkia kaikkea tarvitsemaansa. Hallitukset eivät näytä tajuavan sitä, että julkisella sektorilla toimivilla kirjastoilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa markkinavoimiin. Kirjastot eivät siis saa tarvitsemaansa varoja. Jotain kirjastot voivat kuitenkin tehdä. Niiden tulee huolehtia siitä, että kokoelmissa on vain korkealuokkaista materiaalia, ja kirjastojen tulee liittoutua keskenään. (KN kyselee eivätkö tieteelliset kirjastot ole aina niin tehneetkin, mutta Follett tarkoitti entistä tiiviimpää yhteistyötä maailmanlaajuisesti).

Mittaamisesta, palvelutarjonnasta

Floridan valtionyliopiston apulaisprofessori John Carlo Bertot pohti niitä vaikeuksia miten tilastoidaan ja mitataan verkkopalveluja. Yhdysvalloissa on pitkään kehitetty mittareita verkkopalveluja varten. Päähuomio kiinnitetään dokumenttien standarsoimiseen, määrittelyyn ja raportointiin. Myös Euroopan Unioni on kiinnostunut kirjastojen verkkopalveluiden mittaamisesta. Kirjastoja itseään saattaa kiinnostaa se kuinka hyvä itse kukin kirjasto on verkkopalvelujen tarjoamisessa asiakkailleen. Professori Bertot vakuutti, että mittareita on mahdollista rakentaa, tosin prosessi on hidas nopeasti muuttuvassa ympäristössä, ja eri tahojen yrityksiä ei ole tarpeeksi koordinoitu.

Tri Roswitha Poll (Muensterin yliopiston kirjaston johtaja) kertoi eurooppalaiselta kannalta elektronisten palvelujen mittaamisesta. EUlla on oma projekti nimeltä EQUINOX (sana tarkoittaa alunperin vuoden tasauspäivää, esim. autumnal equinox = syyspäivän tasaus). EQUINOX pyrkii mittaamaan elektronisten kokoelmien kokoa, niiden käyttöä, käytettävissä olevia välineitä ja elektronisten palvelujen laajentamista. Erityisesti huomiota on kiinnitettävä uudenlaisten kokoelmien ja palveluiden määrittelyyn.

Kun edelliset puhujat keskittyivät verkkopalveluiden mittaamiseen ja mittareiden kehittelyyn Ranskan kansalliskirjaston Suzanne Jouguelet kuvaili mitä verkkopalveluja Ranskan kansalliskirjasto tarjoaa ja mitä se tulevaisuudessa aikoo kehittää. Ainakaan tämän esityksen perusteella ei mitään sen ihmeempää kuin monet muut kirjastot eli esim. tietokantaluettelot, digitoitua aineistoa, neuvontaa, kaukolainauksia. Suomen oloista poiketen tietokoneella voi varata itselleen lukusalipaikan.

Tietotekniikan tulo on aiheuttanut Britanniassa joissakin kirjastoissa organisatorisia muutoksia. Tri Clive Field Birminghamin yliopistosta selosti oman yliopistonsa toimenpiteitä. Siellä on yhdistetty kirjasto ja atk-keskus. Näihin on liitetty mm. kielikeskus ja yliopistopaino ja saatu laaja yksikkö, jota voisi ehkä kutsua oppimiskeskukseksi nimellä. Ei oikein käynyt ilmi onko näin saavutettu suuria etuja. Esitelmöitsijä mainitsi, etteivät kustannukset alentuneet.

Christian Lupovici Marne-La-Valléen yliopistokirjaston edustaja kertoi Ranskassa toimeenpannusta PELLEAS-kokeiluprojektista. PELLEAS vaikutti samantapaiselta kuin meidän virtuaalikirjastoprojektimme. Käsitykseni mukaan erojakin on. Ranskassa projektiin osallistuu vain kaksi korkeakoulukirjastoa, ja käyttäjät on rajattu näiden korkeakoulujen piiriin. Yhtenä tarkoituksena on saada opettajat käyttämään interaktiivista opetustekniikkaa, ja lähettää sama luento samaan aikaan useaan eri paikkaan. Toisin sanoen PELLEAS-projektin toimiala on laajempi kuin virtuaalikirjaston eli voitaisiin kai puhua virtuaaliyliopistosta.

Samasta aihepiiristä eli vähän eri alojen toimintojen yhdistämisestä puhui myös berliiniläinen Peter Schimbacher. V. 1999 Saksassa perustettiin yhteistyöelin nimeltään DINI (=Deutsche Initiative fuer Netzwerkinformation). Se pyrkii yhdistämään kirjasto-, atk-keskus- ja mediakeskustoiminnat. Opiskelijat ja tutkijat odottavat toimintoja, jotka ovat tietokonepohjaisia, multimediaa, luovat suoran yhteyden maailmanlaajuiseen tietoon, ovat riippumattomia paikasta ja mahdollistavat elektronisen kommunikoinnin.

Saksassakin oli huomattu, että yliopistoja arvioidaan yhä enemmän kansallisesti ja kansainvälisesti. Yksittäisten yliopistojen menetys riippuu niiden kyvystä hyödyntää uutta teknologiaa edistääkseen tieteellistä tutkimusta ja kommunikaatiota. Verkosto lisää yliopistojen tehokkuutta, mutta vaatii myös osanottajilta yhä läheisempää yhteistyötä. DINIn tärkeimpiin tavoitteisiin kuuluvat kansallisen yhteistyön lisääminen, tehokkaan informaation suositusten luominen, verkotetun digitaalisen julkaisutoiminnan rakentaminen, arkistoinnin kehittäminen ja kokemusten jakaminen (best practices).

Esimerkkinä kirjaston ja atk- ja mediakeskusten yhteistyöstä tri Schimbacher esitteli MILESS-hankkeen eli Essenin yliopiston digitaalisen kirjaston. Lopputoteamuksena

Peter Schimbacher sanoi, että yliopistojen palvelulaitosten informaation infrastruktuurin muutos ei ole vain velvollisuus, vaan myös haaste ja mahdollisuus.

Uudet julkaisumuodot (lähinnä elektroninen julkaiseminen) ovat tuoneet esille ongelman kuinka taataan se, että julkaisu on käynyt läpi tieteellisen arvioinnin. Tätä asiaa pohti Lorcan Dempsey, joka kertoi LIBERin järjestämästä kevättalvisesta kokouksesta, jossa mietittiin kuinka uuteen infrastruktuuriin saataisiin vertaisarviointi ennen julkaisun ilmestymistä.

British Libraryn luetteloinnin asiantuntija Stuart Ede esiintyi toisen kerran miettien digitaalisen ajan luettelointia. Koska digitaalinen julkaiseminen lisääntyy jatkuvasti, myös standardien luomisen välttämättömyys on huomattu. Ede päätteli, että eri sektoreilla saattaa olla erilaiset standardit. MARC-formaatti ei ehkä elä enää kovin kauan. Voi olla, että saadaan yksi yhteinen standardi, joka kattaa painetun ja digitaalisen aineiston. Ede piti melkein varmana, että digitaalisen aineiston lisääntyminen pakottaa kirjastot ja kaupalliset kustantajat läheisempään yhteistyöhön.

Keskiviikkopäivä (4.7.) loppui aiheeseen Informaation hankinnan uudet välineet. Kaupalliset yrittäjät näyttivät ja selostivat omia tuotteitaan, lähinnä oli kyse eri porttaalien esittelystä. Peter Gethin (SIRSI), Hans de Canck (ELIAS) ja Helen Szigeti (ISI) kertoivat yhtiöittensä tuotteista. Seuraavaksi päiväksi jäi CIS-yhtiön uuden hakupalvelun Integrumin toimintanäytös. Esittelijänä toimi Alexander Smoljanski.

Aineiston säilyttämisestä

Tanskan kuninkaallisen kirjaston varajohtaja Steen Bille Larsen puhui kansalliskirjastojen asemasta maailmassa, jossa on sekä painettua että elektronista materiaalia. Tanskassa oli joissakin piireissä noussut esiin ajatus perustaa oma instituutti elektronisten julkaisujen keräämiseksi. Steen Bille Larsen torjui ajatuksen ja totesi elektronisten julkaisujen kokoamisen kuuluvan kansalliskirjaston tehtäviin. Kansalliskirjasto kokoaa sekä painettua että elektronista aineistoa. Pääasia on, että aineisto on olemassa ja että se on käytettävissä.

Museokirjaston näkökulmaa valotti Lontoon Kansallisen taidekirjaston edustaja Rowan Watson. Tässä kirjastossa on meneillään luetteloiden konvertointi, jota varten kirjasto on saanut erillisrahoituksen. Uudet teokset luetteloidaan suoraan tietokantaan. Luetteloinnissa kiinnitetään erityistä huomiota teosten ulkoiseen ilmenemismuotoon eli kirjoja käsitellään esineinä, taidehistorian lähteinä.

LIBERillä on kolme virallista kieltä (englanti, ranska ja saksa). Yleensä esitelmät pidetään englanniksi, joka lienee yleisimmin ymmärretty kieli. Jotkut ranskalaiset pitävät kuitenkin kiinni oikeudestaan puhua äidinkieltään. Niinpä monsieur Pascal Sanz kertoi oman kirjastonsa toiminnasta ranskaksi. Koska ranskan taitoni on hyvin vajavainen, en ole varma pitääkö seuraava paikkansa tosiasioiden suhteen. Herra Sanzin kirjasto on varastokirjasto, joka toimii Pariisin alueen tieteellisten kirjastojen varastona (kirjaston lyhenne CTLes). Kirjasto on hankkinut neljän ja puolen vuoden olemassaolon aikana kokoelmiinsa 17 km materiaalia (aikakauslehtiä, väitöskirjoja ja monografioita). Kirjasto digitalisoi kausijulkaisuja ja väitöskirjoja ja hankkii myös elektronisia julkaisuja. Kirjaston tehtävänä on kokoelmien säilyttäminen, ja se pyrkii lisäämään dokumenttien säilyttämisen kapasiteettiaan.

Britannian kansallisarkiston (Public Record Office) edustajat Elizabeth Honer ja Susan Graham pohtivat esitelmässään sitä pitäisikö käyttäjille antaa mahdollisuus vaikuttaa siihen mitä materiaalia arkistot tulevaisuudessa säilyttävät. Kansallisarkistolla on toiminnassaan kaksi periaatetta: läpinäkyvyys ja yhteistyö. Ollaan yhteistyössä tutkijoiden ja arkistoaineistoa tuottavien valtionlaitosten kanssa kuten myös muiden arkistojen kanssa. Valintakriteereistä myös keskustellaan ja siitä mitä materiaalia säilytetään missäkin arkistossa.

Suurissa kirjastoissa näyttää olevan digitoinnista vastaavat osastot. Oxfordin yliopiston kirjaston (Bodleian Library) digitointikeskuksen johtaja tri Marilyn Deegan kuvaili digitaalisen kokoelman kehittämistä ja hallinnointia. Hän totesi, että kirjastot yleensä digitoivat omia kokoelmiaan. Huomiota pitäisi kiinnittää mm. digitoitavan aineiston valintaan, copy-right-oikeuksiin ja pitkäaikaissäilytykseen, joka on luultavasti prosessin kallein osa. Tri Deeganin mielestä oleellisia kysymyksiä ovat digitaalisen aineiston säilyvyyden kesto, säilyttämekö liikaa vai liian vähän ja millä perusteella valitsemme digitoitavan aineiston, koska kaikkea ei voi säilyttää.

Alankomailla on oma kansallinen säilytyksen ohjelma nimeltään Metamorfoze. Sitä selosti Dennis Schouten kansalliskirjastosta (Haag). Hollannissa oli huomattu sama

kuin monissa muissakin maissa eli, että hapollinen paperi, jota eniten käytettiin vuosien 1840- 1950 välillä, on erityisen tuhoisaa aineiston säilymisen kannalta. V. 1997 laadittiin Hollannissa kansallisen säilytyksen ohjelma eli päätettiin mitkä kokoelmat ovat ensi sijaisesti säilytyksen tarpeessa. Näitä ovat kirjalliset kokoelmat, kokoelmat, joilla on kulttuurihistoriallista arvoa, kansainvälistä arvoa omaavat kokoelmat, painetut kirjat, sanomalehdet ja aikakauslehdet.

Hollannin opetusministeriö maksaa kirjastojen säilytyskustannuksista 70 %, ja kirjastojen itsensä on siis hankittava jostakin puuttuva 30 %. Säilytysmenetelmänä on käytetty pääasiassa mikrofilmaamista, jonkin verran myös paperin happamuuden poistamista ja digitointia. Vuoteen 2000 mennessä oli mikrofilmattu 102 kirjallista kokoelmaa ja 50 kansallista sanomalehteä sekä 45.000 kirjaa oli konservoitu. Metamorfoze-ohjelman ensimmäisen vaiheen aikana (vv. 1997 -2000) ilmeni monenlaisia ongelmia, mutta ohjelmaa on päätetty jatkaa ainakin vuoteen 2004 saakka. Monista virheistä on otettu oppia. Optimistisesti uskotaan, että Metamorfoze-ohjelma jatkuu myös vuoden 2004 jälkeen. Ohjelma on saanut puolustajakseen vaikutusvaltaisen ryhmän, joka koostuu entisistä poliitikoista ja johtajista, ja tämä ryhmä ymmärtää kansallisen kulttuurin merkityksen ja pitää sitä tärkeänä.

Britanniassa perustettiin v. 1984 Kansallisen säilytyksen toimisto (National Preservation Office). Toimiston johtaja tri Vanessa Marshall selosti toimiston aikaansaannoksia ja tulevaisuuden suunnitelmia. Toimisto on muuttunut tietyllä tavalla kansainväliseksi, koska myös Irlannin tasavalta rahoittaa sen toimintaa. Toimisto ei suuntaa säilytysohjelmaansa vain painettuun aineistoon, vaan myös digitaalinen aineisto kuuluu sen toimialaan. Toimisto pyrkii omalta osaltaan herättämään tietoisuutta kulttuuriperinnön taloudellisesta arvosta.

Vuosikokouksesta

LIBERin kokous loppuu aina vuosikokoukseen (Annual General Assembly). Siinä pääsihteeri (nykyisin englantilainen Toby Bainton) esittää katsauksen edeltävään vuoteen ja taloudenhoitaja (nykyisin tanskalainen Niels Mark) kertoo LIBERin taloudellisesta tilasta. LIBERin taloudellinen tilanne ei ole järin vakaa. LIBER tarvitsisi uusia yhteisöjäseniä (kesällä v. 2001 278 organisaatiota oli LIBERin jäsenenä , suurin osa tietenkin kirjastoja) ja/tai sponsoreita. Kampanja sponsoreiden saamiseksi onkin aloitettu. Jollei LIBERin kassaan näillä keinoin heru lisää rahaa, edessä saattaa olla jäsenmaksun korotus.

Muita kokouksessa julkaistuja asioita oli LIBERin stipendien saajat, kunniajäsenyyden myöntäminen ja seuraavien kokouksen ajat ja pitopaikat. LIBERin vuoden 2001 stipendit myönnettiin virolaiselle Kaire Lassille ja albanialaiselle tri Aurel Plasairille. LIBER myöntää kaksi stipendiä vuosittain entisistä sosialistimaista tai Turkista kotoisin oleville henkilöille. Stipendi tarkoittaa sitä, että sen saaja saa ilmaisen matkan, oleskelun ja osallistumisen LIBERin kokoukseen.

LIBER myönsi kunniajäsenyyden kahdelle henkilölle, jotka olivat vuosia aktiivisesti osallistuneet sen toimintaan. Nämä henkilöt olivat prof. Esko Häkli (Helsingin yliopiston kirjasto) ja tri Ann Matheson (Skotlannin kansalliskirjasto, Edinburgh): Prof. Häkli toimi monta vuotta LIBERin puheenjohtajana ja sitä ennen varapuheenjohtajana, ja LIBERin nykyiset säännöt ovat suurelta osin hänen luomiaan. Tri Matheson puolestaan oli monta vuotta LIBERin pääsihteeri.

Kokous kuuli myös LIBERin neljän jaoston (hankinta, konservointi, kokoelmien kehittäminen, hallinto) raportit toiminnastaan. Jaostot olivat pitäneet muutaman kokouksen ja hahmotelleet toimintaansa. Joitakin henkilöstömuutoksia jaostoissa oli tapahtunut tai tapahtumassa. Lopuksi LIBERin kokousten isännät (tai tässä tapauksessa emännät) lausuivat osanottajat tervetulleiksi v. 2002 ja 2003 kokouksiin. V. 2002 LIBER kokoontuu Itävallan Grazissa, jonka yliopiston kirjaston johtaja tri Sigrid Reinitzer kehui kotikaupunkinsa ottavan vieraat lämpimästi vastaan. Komeat puitteet vuoden 2003 kokoukselle tarjoaa Rooma (urbs aeterna). Italian kansalliskirjaston (Biblioteca Nazionale Centrale) edustaja tri Livia Borghetti lupasi italialaisten ponnistelevan hyvän kokouksen aikaansaamiseksi. Kirjastoja, iltaohjelmaa ja vapaa-aikaa

LIBERin vuosikokous käy kyllä työstä, ja aikaa ei jää paljon muuhun. Kahdessa kirjastossa kävin eli tietenkin kansalliskirjastossa (British Library) ja Lontoon yliopiston pääkirjastossa. Tämä viime mainittu jäi vain lyhyeen tutustumiseen kirjaston luettelohallissa ja luettelohallin viereisellä parvekkeella. Lontoon yliopiston on kyllä iso paikka. Opiskelijoitakin on n. 100.000.

British Libraryn uusi päärakennus (kirjasto toimii kolmessa paikassa, pääkirjasto ja

sanomalehtikirjasto kahdessa rakennuksessa Lontoossa ja kaukolainakirjasto Boston Spassa) on vihitty v. 1998. Se sijaitsee keskellä Lontoota ja vaikuttaa modernilta ja toimivalta. Subjektiiivisin silmin katsottuna se näyttää enemmän kirjastomaiselta ja kauniimmalta kuin Ranskan uusi kansalliskirjastorakennus. British Libraryssa on n. 300 km hyllyjä ja n. 12 miljoonaa teosta. Inkunaabeleitakin on yli 10.000 nidettä. Henkilökuntaa tässä päärakennuksessa on n. 1000.

Hauska erikoisuus on kirjasto kirjastossa eli kuninkaan kirjasto the king ´s library. Se on kuusikerroksinen lasiseinäinen torni keskellä kirjastoa. Tornissa on n. 65.000 volyymia, n. 20.000 pamflettia ja yli 4000 käsikirjoitusta. Kuningas, jonka kirjastosta on kyse, oli Yrjö III. Kirjasto lahjoitettiin kansakunnalle (kuten kauniisti sanotaan library was given to the nation) v. 1823.

Iltaohjelmaan kuului vastaanotto ja taustakonsertti British Libraryssa ja loppupäivällinen Cafe Royalissa. Cafe Royal on hieno empiirityylinen ravintoja keskellä Lontoota. LIBERin lopettajaispäivällisillä on aina sama ohjelma: lukuisia puheita ja hyvää ruokaa. Niin tälläkin kertaa.

Lauantai on aina LIBERin retkipäivä. Retkemme suuntautui Greenwichiin, ja kulkuvälineenä oli vanha jokilaiva. Greenwichissa tutustuttiin paikanmäärityksen historiaan (miten merellä opittiin määrittämään laivan sijaintipaikka) ja merimuseoon. Greenwichissä kulkee myös 0-meridiaani. Minäkin seisoin hetken meridiaanialla enkä ollut silloin itäistä tai läntistä pituutta.

Greenwich on vehreä pikkukaupunki Lontoon lähellä, ja lontoolaisten suosima retkeilykohde. Valitettavasti viikon muiden päivien helle ja auringonpaiste oli muuttunut englantilaiseksi tihkusateeksi. LIBERin retkipäivät ovat sikäläkin mukavia, että silloin on aikaa tutustua vähän lähemmin kollegoihin, joiden kanssa ei tavallisten kokouspäivien aikana ennätä syvällisiä keskusteluja käydä.

Näin päättyi LIBERin 30-vuotisjuhlakokous, ja osanottajat jäivät odottamaan seuraavaa tapaamista ja kuulemaan kirjastomaailman tapahtumista LIBERinkin kannalta.

Kaija Nygård
Kirjastohoitaja